
JUBILEÁ

VÝZNAMNÉ JUBILEUM PROF. VÁCLAVA KUBELKU

V januári tohto roku sa dožíva 70 rokov prof. inž. dr. Václav K u b e l k a, člen korešpondent SAV. Narodil sa 11. 1. 1892 v Uherskom Hradišti. Reálne gymnázium vyštudoval r. 1909 v Novom Meste na Morave, vysokú školu technickú, chemický odbor, ukončil v Prahe II. štátnou skúškou r. 1913 s vyznamenaním. Pracoval ako asistent na Vysokej škole technickej v Brne, kde i promoval na doktora technických vied r. 1915. Po skončení prvej svetovej vojny sa r. 1919 habilitoval na Českom vysokom učení v Brne pre odbor chemickej technológie živočíšnych a rastlinných tkanív. Od 1. 9. 1920 pôsobil na tejto škole ako mimoriadny profesor a od 1. 1. 1927 ako riadny profesor. Roku 1947 mu bola udelená štátna cena za vedu. Od r. 1951 pôsobí ako profesor na Chemickej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave. Roku 1954 bol zvolený za člena korešpondenta SAV a r. 1955 mu bola udelená hodnosť doktora chemických vied.

Jeho doterajšiu plodnú činnosť najmä v oblasti chemickej technológie kože a vody možno rozdeliť na úsek vedecko-výskumný, pedagogický, odborný-literárny a odborný-organizačný.

Prvé práce prof. V. Kubelku boli zamerané predovšetkým na výskum fyzikálno-chemických vlastností kolagénu s ohľadom na jeho napučovanie a adsorpciu na kožný prášok. Experimentálne štúdiá z tohto úseku boli i predmetom jeho habilitačnej práce *Štúdium o adsorpcii na kožnom prášku*.

Hlavnú oblasť vedecko-výskumnej práce tvorí rozsiahla činnosť na úseku koželužskej analytickej chémie. Sú to predovšetkým metodiky na analýzu a hodnotenie rastlinných trieslovín, trieslových extraktov, náhradok trieslovín, enzymatických moridiel a iné. Vypracovanie metodík pre analýzu a posudzovanie usní stalo sa po druhej svetovej vojne predmetom záujmu a teoretických i experimentálnych štúdií prof. V. Kubelku a jeho spolupracovníkov. Výsledkom týchto prác boli mnohé nové metódy na skúšanie chemických i fyzikálno-mechanických vlastností usní, z ktorých napríklad objemové stanovenie nasiakavosti našlo široké uplatnenie i v zahraničí. Túto metódu stanovenia prevzala aj medzinárodná únia koželužských chemikov a je pojatá vo všetkých štátnych normách.

Z iniciatívy prof. V. Kubelku a za jeho predsedníctva boli pre čs. koželužský priemysel vypracované akostné predpisy pre všetky druhy

koželužských surovín a pomocných látok; tieto predpisy sa dnes stali podkladom pre vypracovanie nových ČSN pre spomínaný odbor.

Významné sú i práce prof. V. Kubelku na úseku chémie a technológie vody. Venoval sa obsiahlemu štúdiu čistenia priemyselných a odpadových vôd, vypracoval viac chemicko-technologických podkladov pre projekty čistiacich staníc a jeho práce v tomto smere majú základný význam pre československé vodné hospodárstvo.

Plodnej experimentálnej práci zodpovedá rozsiahla publikačná činnosť. Napísal okolo 180 pôvodných prác, štúdií a referátov, ktoré publikoval v domácich i v zahraničných odborných časopisoch. Obzvlášť treba zdôrazniť jeho činnosť odborno-literárnu. Je zakladateľom čs. literatúry v odbore technológie kože, a to jednak ako zakladateľ a redaktor časopisu *Technická hlídka koželužská*, ktorý mal veľmi dobrú odbornú úroveň, jednak ako autor rozsiahlej monografie o koželužskej chémii a technológii, ktorá sa stala základom pre výchovu odborných kádrov pre tento priemysel. Doteraz z nej vyšlo týchto 8 zväzkov s úhrnným rozsahom asi 3600 stránok:

Koželužské analysy a zkoušení usní.

Kůže jako surovina průmyslová.

Koželužství I.

Koželužství II.

Soli chromu v koželužství.

Třisliva rostlinná a jeho náhražky (spoluautor I. Binko).

Tuky, oleje a emulze v koželužství.

Kolagenové vazivo v kůži.

Z odboru vody napísal tieto monografie:

Odpadní vody koželužské.

Problém továrních odpadních vod.

Za knihy *Koželužství I* a *II* bol r. 1947 ako prvý vyznamenaný titulom laureát štátnej ceny za vedy technické. Kniha *Tuky, oleje a emulze v koželužství* bola r. 1958 preložená do ruštiny. Rovnako aj kapitola o syntanoch z knihy *Třisliva rostlinná a jejich náhražky* bola r. 1960 preložená do ruštiny. Preklad týchto kníh je významným ocenením československého autora v SSSR.

Ako vysokoškolský profesor vybudoval na Českej vysokej škole technickej v Brne študijný odbor koželužstva, pričom sa uplatňoval ako úspešný pedagóg a prednášateľ, ktorý vchoval pre koželužský odbor rad inžiniersko-technických kádrov. Pri tejto vysokej škole vybudoval i Výzkumný ústav pro průmysl koželužský, ktorý súčasne viedol.

Veľmi cenná a rozsiahla bola i odbornovo-organizačná činnosť prof. V. Kubelku. Bol iniciátorom, zakladateľom a dlhoročným predsedom Čs. spoločnosti koželužských chemikov. V tomto smere sa aktívne zúčastňoval na organizovaní odborného života koželužských chemikov i v celosvetovom meradle. V rokoch 1929–1931 bol predsedom Medzinárodnej spoločnosti koželužských chemikov. Bol členom a vedúcim funkcionárom mnohých vedeckých a technických korporácií. Jeho časté, takmer každoročné cesty do zahraničia, najmä v rokoch 1921–1939 dopĺňajú široké spektrum jeho bohatej odbornej činnosti.

Význam celoživotnej práce prof. V. Kubelku vo všetkých odboroch chemickej technológie kože presahuje rámec nášho štátu. Je uznávaný ako vynikajúca autorita v odborných koželužských kruhoch doma i v zahraničí. Do jeho ďalšej práce, v osobnom i odbornom živote želáme mu mnoho úspechov.

Doc. inž. Anton Blažej